

ростаў. Народ збіраецца, але мы кантралюем сітуацыю».

Па словах міліцыянера, асноўнае правапарушэнне, якое, хоць і зрэдку, але фіксуюць праваахоўнікі, — распиванне спіртных напояў. «Калі мы падыходзім і робім заўвагу, людзі просяць прабачэння, кажучь, што не ведалі, — удакладняе Сяргей Хартановіч. — Дарэчы, не ўсе ведаюць і аб тым, што ў парку Чалюскінцаў забаронены выгул сабак, нельга катацца на веласіпедах. Парк з'яўляецца свабоднай зонай ад курэння. Мы тлумачым людзям правілы, яны з разуменнем ставяцца да іх».

Здараецца, што грамадзяне пакідаюць на лаўках свае рэчы. Загаварыўшыся, забываюцца пра сумкі, тэлефоны, банкаўскія карткі, студэнцкія білеты. Дзякуючы ўзаемадзейню міліцыі з супрацоўнікамі парку, уладальнікі забытых рэчаў хутка знаходзяцца.

— Што датычыцца крадзяжоў, то летась за ўвесь купальны сезон намі былі зафіксаваны толькі тры выпадкі па ўсёй краіне, — звяртае ўвагу Аляксандр Муха. — Можна меркаваць, што свой плён дае прысутнасць у месцах масавага адпачынку супрацоўнікаў органаў унутраных спраў, усюды размешчаны прафілактычныя лістоўкі. Рэгулярна праводзім з адпачывальнікамі гутаркі, каб яны не пакідалі на адкрытых месцах кашалькі, сумкі, іншыя каштоўныя рэчы. Акрамя таго, ходзім па паркоўках, правяраем, каб былі зачынены вокны, дзверы аўтамабіляў. Калі нешта адчынена, тэлефануем уладальнікаў аўто, чым таксама прадукі-ляем крадзяжы.

Рэгулярна да супрацоўнікаў міліцыі, якія дзяжуряць у парку, звяртаюцца з пытаннямі, просьбамі. Мы сталі сведкамі таго, як жанчыны пыталіся ў праваахоўнікаў, як прайсці ў Цэнтральны батанічны сад. Звычайна цікавяцца, дзе метро, пляцоўка з атракцыёнамі, цэнтральная алея. Аднак бываюць і неардынарныя просьбы. Днямі, напрыклад, да нарада міліцыі, у склад якога ўваходзіў і Сяргей Хартановіч, звярнулася жанчына. Прасіла дапамагчы знайсці шасцігадовага сына, які згубіўся, пакуль яна ў касе набывала білеты на чарговы атракцыён.

— Жанчына паказала фотаздымак сына, зроблены тут жа, мы яго перазнялі і перадалі нашым калегам, якія дзяжурылі побач з паркам, — згадвае міліцыянер. — Да пошуку падключылася і моладзь на самакатах, і былыя пагранічнікі, якія адпачывалі ў парку. Адміністрацыя давала аб'яву аб згубленым дзіцяці па гучнай сувязі. Дапамагалі і супрацоўнікі метро, якія звярталі ўвагу на дзяцей, падобных на хлопчыка, якога мы шукалі. У выніку ён быў знойдзены праз некалькі гадзін недалёка ад парку. Як высветлілася, хлопчык быў з Расіі, у Мінск прыехаў другі раз. Выпусціўшы з віду маму, ён не ведаў, куды ісці. На шчасце, усё скончылася добра.

Дарэчы, найбольш смелыя юныя наведвальнікі парку Чалюскінцаў просяць у супрацоўнікаў міліцыі пакатацца на сігвеях — сведкамі гэтаму сталі і карэспандэнты газеты. Праваахоўнікі не адмаўляюць. Часта выкарыстоўваюць гэты час для правядзення прафілактычнай гутаркі: расказваюць малым лайфхакі, як не трапіць у бяду і не стаць правапарушальнікам. Тыя, у сваю чаргу, цікавяцца, дзе можна атрымаць прафесію міліцыянера, каб ужо праз некалькі гадоў, напрыклад, прыходзіць у гэты ж самы парк, але ўжо з іншай місіяй.

Вераніка КАНЮТА.
Фота Лізаветы ГОЛАД.

Прадметны дыялог

Дэпартамент выканання пакаранняў Міністэрства ўнутраных спраў і Саюз пісьменнікаў Беларусі пачалі рэалізацыю сумеснай праграмы па арганізацыі культурна-асветніцкіх мерапрыемстваў з удзелам асоб, якія ўтрымліваюцца ў папраўча-працоўных установах і лячэбна-працоўных прафілакторыях.

«Зняволеныя — вельмі ўважлівая чытацкая аўдыторыя, — растлумачыў член Прэзідыума Саюза пісьменнікаў **Анатоль МАТВІЕНКА** (у мінулым — следчы МВС, капітан міліцыі). — Калі я праводзіў з імі гутарку, звяртаў увагу ў першую чаргу на мужчын, якія з'яўляюцца рэцыдывістамі або асуджаны за найбольш цяжкія злачынствы. Заўважыў непадробную цікавасць іх да літаратуры».

Сустрэча пісьменніка з гэтай незвычайнай групай чытачоў адбылася ў анлайн-фармаце з мемарыяльнай залы Дома літаратараў у Мінску.

Пра гісторыю і духоўнасць

Член Прэзідыума Саюза пісьменнікаў Беларусі пагутарыў са зняволенымі

Як падкрэсліў Анатоль Матвіенка, кожнаму даецца шанц на выпраўленне. «Па прычыне акалічнасцяў і здзейсненых імі памылак яны трапілі ў адмысловыя ўмовы, — удакладніў пісьменнік. — Па іх тварах, якія ўдалося ўбачыць на экране, пераканаўся, што яны неаб'якавыя да гісторыі і лёсу краіны. Адна толькі верагоднасць таго, што беларуская дзяржаўнасць значна больш старажытная, чым прынята лічыць, выклікала ў слухачоў шчыры эмацыянальны водгук. А нельга забываць, што большасць з іх хутка выйдзе на волю і, спадзяюся, ніколі не вернецца ў месцы зняволення. У нас з імі — агульная будучыня. Нам разам працягваць будаўніцтва агульнага дома — Беларусі. Калі дзякуючы гэтым гутаркам знізіцца колькасць рэцыдываў, час і сілы патрачаны не дарма».

Літаратар спыніўся на ролі Рускай праваслаўнай царквы ў распаўсюджванні пісьменства

сярод усходніх славян і складаным павароце ў жыцці насельніцтва Вялікага Княства Літоўскага, калі мова карэннага народа была канфіскаваная з афіцыйнага абароту і з навучальных устаноў, а вернікаў прымушалі пераходзіць у грэка-каталіцтва. Узнімалася і пытанне кнігадрукавання. Асобна абмяркоўваўся ўплыў нашай пісьмовай культуры на маскоўскую, уклад Сімяона Полацкага ў фарміраванне светапогляду рускай эліты ў канцы XVII стагоддзя.

«Са зняволенымі нельга размаўляць у павучальна-ментарскім тоне, — перакананы літаратар. — Кантакт магчымы толькі праз цікавасць. Таму я засяродзіўся на займальных малавядомых фактах, але без так званай жаўцізны».

У завяршэнні гутаркі Анатоль Матвіенка кратка ахарактарызаваў стан сучаснай беларускай мастацкай літаратуры, якая абапіраецца на больш чым тысячгадовыя традыцыі славянскага пісьменства, і парэкамендаваў адміністрацыі ўстаноў Дэпартаменту выканання пакаранняў актыўна закупляць для бібліятэк навінкі Выдавецкага дома «Звязда».

Святлана ГУСАВА.

Будзьце пільнымі!

САКРЭТЫ БЯСПЕЧНАГА ДЗЯЦІНСТВА

На што звяртаць увагу бацькам, каб іх дзеці не сталі парушальнікамі закону?

Пытанне бяспекі дзяцей становіцца асабліва вострым у летні перыяд. Дарослым мала паклапаціцца аб стварэнні камфортных умоў для баўлення часу сваіх нашчадкаў, патлумачыць ім, у чым небяспечнасць непадкантрольнага знаходжання каля вадаёмаў і да чаго могуць прывесці гульні з агнём. Неабходна падумаць і аб прававым боку летняга адпачынку дзяцей. Злачынцы рэгулярна ўцягваюць у свае супрацьпраўныя дзеянні непаўналетніх: заманьваюць вялікімі заробкамі і іншымі выдуманымі дабротамі. Будучы найбольш неабароненай часткай грамадства, дзеці з лёгкасцю пагаджаюцца на шэрыя схемы, часта нават не ўсведамляючы таго, якімі наступствамі гэта можа абярнуцца.

ЛЁГКІ ЗАРОБАК — 10 ГАДОЎ ЗНЯВОЛЕННЯ

Як расказвае намеснік начальніка ўпраўлення па ахове правапарадку і прафілактыкі **ГУУС Мінгарвыканкама Дзмітрый МЯЛЕШКА**, сярод падлеткаў пераважаюць такія злачынствы, як крадзяжы, хуліганства, незаконны абарот наркатычных сродкаў і махлярства. «Улічваючы, што ў цяперашні час непаўналетнія ў асноўным паглыблены ў інтэрнэт, гэта дазваляе правапарушальнікам выкарыстоўваць новыя формы і метады для ўцягнення дзяцей у супрацьпраўную дзейнасць», — звяртае ўвагу ён.

Адзін з новых відаў злачынстваў — продаж падлеткамі рэквізітаў банкаўскіх картак трэцяй асобе. Як гэта выглядае? Непаўналетні, якому не менш за 16 гадоў, адкрывае ў банку на сваё імя рахунак, затым знаходзіць у інтэрнэце трэцюю асобу, якая гатова набыць гэтую самую банкаўскую картку або рахунак. Прычым не заўсёды ёсць усведамленне таго, што рэалізацыя рэквізітаў банкаўскага рахунку з'яўляецца злачынствам. Такі від правапарушэння прадугледжвае пазбаўленне волі да 10 гадоў.

Пачасціліся і выпадкі здзяйснення непаўналетнімі махлярскіх дзеянняў на падставе фінансавай дапамогі сваяку, які быццам бы стаў віноўнікам дарожна-транспартнага здарэння. «У такіх выпадках падлеткаў уцягваюць у асноўным у якасці кур'ераў, — адзначае Дзмітрый Мялешка. — Арганізатар схемы звязваецца з падлеткам з дапамогай тэлеграм-канала і дае заданне для наведвання выбранай асобы ў якасці ахвяры. Падлетак прыязджае па ўказаным адрасе, збірае грошы і перадае іх свайму куратару. Гэты від злачыннай дзейнасці

з'яўляецца махлярствам, здзейсненым арганізаванай групай, і прадугледжвае да 10 гадоў пазбаўлення волі».

Даўно не сакрэт, што некаторыя падлеткі кураць. Апошнім часам з гэтай мэтай стала модна выкарыстоўваць электронныя парагенератары. Аднак не ўсе могуць дазволіць сабе купіць гэтую даволі нятанную рэч. У выніку некаторыя ідуць на злачынства. Замаўляюць парагенератар у інтэрнэце, дамаўляюцца аб сустрэчы, затым выхопляюць электронную цыгарэту з рук прадаўца і ўцякаюць. Пры гэтым многія падлеткі не задумваюцца, што за такое «свавольства» можна пазбавіцца волі.

БЫЦЬ У КУРСЕ СПРАЎ СВАІХ ДЗЯЦЕЙ

Непаўналетнія павінны ведаць і аб адказнасці за ўдзел у несанкцыянаваных масавых мерапрыемствах. У пачатку года супрацоўнікамі міліцыі была спынена спроба незаконнай дзейнасці, запланаванай удзельнікамі маладзёжнага руху «Рэдан». Субкультура ўзнікла ў якасці пераймання японскай мультыплікацыі аб злачыннай групоўцы і адзначаецца магчымым удзелам яе прыхільнікаў у масавых бойках у гандлёвых цэнтрах. У адрозненне ад некаторых краін, беларускія праваахоўнікі своечасова адраагавалі на спробу масавага збору і падобнага не дапусцілі.

«За ўдзел у несанкцыянаваных мерапрыемствах прадугледжана адміністрацыйная адказнасць, што цягне накладанне штрафу ў сто базавых велічынь, — звяртае ўвагу намеснік начальніка ўпраўлення па ахове правапарадку і прафілактыкі **ГУУС Мінгарвыканкама**. — Калі ў адносінах да грамадзян была прыменена фізічная сіла або здзейснены пэўныя хуліганскія дзеянні — уступае ў сілу Крымінальны кодэкс».

Як адзначае Дзмітрый Мялешка, нярэдка правапарушэнні, ажыццёўленыя дзецьмі, адбываюцца ў кватэрах, якія непаўналетнія называюць флэтамі. Па прыклады далёка хадзіць не трэба. Нядаўна кампанія падлеткаў ад 11 да 13 гадоў сабралася ў адной з кватэр, дзе распівала спіртныя напоі. У выніку ўсе дзеці апынуліся ва ўстановах аховы здароўя з дыягназам «алкагольная інтаксікацыя».

Міліцыянеры рэкамендуюць нагадваць дзецям і аб правілах бяспекі на дарогах. Каб пазбегнуць няшчасных выпадкаў, варта расказаць сваім нашчадкам, нават калі яны старэйшага школьнага ўзросту, як сябе паводзіць на прaeзднай частцы.

Яшчэ адзін важны момант, на які бацькам варта звярнуць увагу. Сёлета адзначаецца рост колькасці дзяцей, якія сталі ахвярамі сексуальнага гвалту. Праваахоўнікі рэкамендуюць дарослым не ігнараваць нават самыя малыя змяненні ў паводзінах сваіх дзяцей. Вы павінны ведаць, чым вашы дзеці займаюцца ў інтэрнэт-прасторы, з кім перапісваюцца, якія сайты наведваюць.

НАРКОТЫКІ — ТАБУ!

Не страчвае актуальнасці і праблема, звязаная з прыцягненнем падлеткаў у незаконны абарот наркатычных сродкаў. У 2021 годзе толькі ў Мінску былі затрыманы 33 непаўналетнія. Імі здзейснены 33 злачынствы, 28 з якіх — збыт наркотыкаў цяжкіх і асабліва цяжкіх саставаў.

— Спажыванні наркотыкаў усё часцей становяцца сацыяльна адаптаваныя і дастаткова паспяховыя падлеткі, маладыя людзі з сям'яй з высокім узроўнем дастатку, — акцэнтнае ўвагу **начальнік ўпраўлення па наркантраволі і супрацьдзеянні гандлю людзьмі ГУУС Мінгарвыканкама Кірыл БЯРКОЗАЎ**. — Аднак прычыны наркаманіі ляжаць не толькі ў эканамічнай плоскасці. Садзейнічае ўцягненню ў незаконны абарот наркотыкаў так званы пераход ад дзяцінства да даросласці, які суправаджаецца вялікай колькасцю вольнага часу, шматлікімі формамі яго правядзення (наведванне начных клубаў, дыскатэк). Уплываюць і тыя кампаніі, у якіх знаходзіцца непаўналетні. Ёсць толькі адзін спосаб пераадолець гэтую

небяспеку — выхаваць у дзіцяці гатоўнасць у любы момант сказаць «не» любой праяве, звязанай з наркотыкамі.

Як адзначаюць праваахоўнікі, асноўным рэсурсам для распаўсюджвання наркотыкаў стаў інтэрнэт. Уцягваюцца непаўналетнія шляхам рассылання паведамленняў у шматлікіх месенджарах і сацыяльных сетках з прапановай аб уладкаванні на работу ў краму па раскладцы тавараў. Некаторыя інтэрнэт-крамы не ўтойваюць, што трэба будзе раскладваць забаронены тавар, іншыя звяртаюць, што ўсё легальна. Непаўналетнія, як правіла, пагаджаюцца — ім абяцаюць немалыя грошы. На жаль, многія не ведаюць, што сярдняя працягласць іх працаўладкавання — два-тры месяцы. Органы ўнутраных спраў хутка выходзяць на наркакур'ераў. Крымінальная адказнасць за незаконны абарот наркотыкаў наступае з 14 гадоў. Санкцыі артыкула прадугледжваюць да 25 гадоў пазбаўлення волі.

Па словах Кірыла Бяркозава, інтэрнэт і гаджэты не толькі садзейнічаюць развіццю дзіцяці, але і нясуць сур'ёзную пагрозу яго бяспекі. «Спрабуючы не парушыць асабістую прастору падлетка, не звяртаючы ўвагу на тое, з кім ён мае зносіны ў сацсетках, не ўнікаючы ў лад жыцця, тата і мама, на жаль, даведваюцца аб наступствах вельмі позна, — канстатуе ён. — Гэта не азначае, што дарослым трэба поўнаасцю пазбавіць дзіця інтэрнэт (наўрад ці гэта атрымаецца). Варта знайсці час на элементарныя размовы з непаўналетнім, у ходзе якіх трэба звярнуць увагу на тое, з кім ён мае зносіны ў сацсетках, якія сайты наведвае. Найлепшае вырашэнне праблемы — яе папярэджанне. Таму не шкадуйце ўвагі на сваіх дзяцей! Калі яны будуць уцягнуты ў незаконны абарот наркотыкаў, спатрэбіцца нашмат больш часу, каб гэтую праблему вырашыць».

Такім чынам, у першую чаргу адказнасць за дзяцей нясуць іх бацькі. Як вы падрыхтуеце іх да лета, арганізуеце занятасць і праведзяце з імі дадатковую прафілактычную работу, будзе залежыць, ці паспяхова пройдуць каникулы і ці застануцца ў памяці толькі добрыя ўспаміны.

Вераніка КАНЮТА.